

2.3. Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Μοναξιά/αποξένωση και συντροφικότητα.

Ας παρατηρήσουμε προσεκτικά τις παρακάτω φωτογραφίες. Στη συνέχεια ας επιλέξουμε μια φωτογραφία και ας εκφράσουμε εάν έχουμε εμπειρίες από παρόμοιες καταστάσεις. Θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε σε ερωτήσεις όπως: πώς νιώθετε, τι σημασία έχει για σας η ομάδα, ο τραγουδιστής, η οικογένεια, οι φίλοι. Στη συνέχεια, θα επεξεργαστούμε και άλλες φωτογραφίες με ανθρώπους μόνους, αποξενωμένους, περιθωριοποιημένους, και θα επαναλάβουμε τη διαδικασία με τις ερωτήσεις ανακοινώνοντας στην ολομέλεια της τάξης τις απαντήσεις μας.

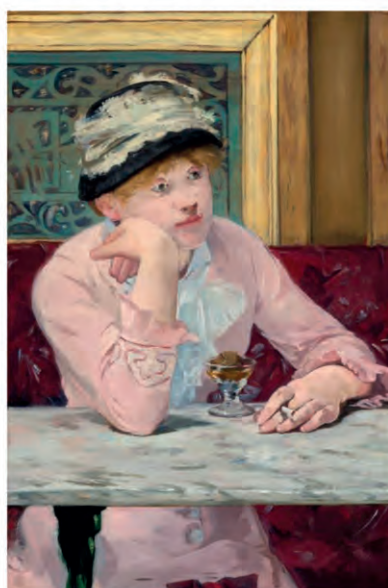
1. Φωτογραφίες Α΄

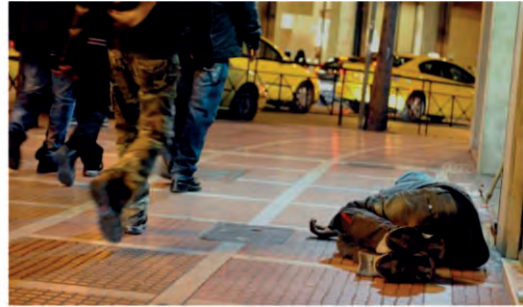
2. Φωτογραφίες Β΄

5. Vincent van Gogh (1890). Old Man in Sorrow (On the Threshold of Eternity). Kröller-Müller Museum, Otterlo, Netherlands.

6. Édouard Manet (1877). The Plum. National Gallery of Art, Washington.

Η ενότητα στην εκκλησιαστική κοινότητα μέσα από το Βάπτισμα και τη Θεία Ευχαριστία.

Σας δίνονται παρακάτω δύο σύντομες ευχές, μία από τη Θεία Λειτουργία και μία από την Ακολουθία του Βαπτίσματος [π.χ. «Τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος αἰτησάμενοι, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους, καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα», ἀπὸ τῆς Θ. Λειτουργίας, καὶ «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε» καὶ τὸ χωρίο Γαλ 3, 26-29). Ἀνά δύο μαθητές/τριες, ἀφὸς μελετήσετε τὰ κείμενα, προσπαθήστε νὰ συντάξετε σειρὰ θέσεων με θέμα: «Ἡ ἐνότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος» καὶ κατόπιν νὰ παρουσιάσετε στὴν ολομέλεια τῆς τάξης.

1. Εξ ὕδατος καὶ Πνεύματος

Στὴν ἀρχαία παράδοση τὸ Βάπτισμα, τὸ Χρίσμα καὶ ἡ Ευχαριστία [...] σχηματίζουν μιὰ λειτουργικὴ ἀκολουθία καὶ «τάξη», γιὰτὶ κάθε μυστήριο βρῖσκει τὴν πληρότητά του στὸ ἄλλο με τέτοιο τρόπο, ὥστε εἶναι ἀδύνατο νὰ καταλάβουμε πλήρως τὴ σημασία του ἐνὸς ὅταν χωριστεῖ καὶ ἀπομονωθεῖ ἀπὸ τὰ ἄλλα δύο. [...] Στὸ Βάπτισμα ἀναγεννιόμαστε «ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος», καὶ αὐτὴ ἡ γέννηση μας κάνει ἀνοιχτοὺς στὸ δῶρο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δηλαδὴ στὴν προσωπικὴ μας Πεντηκοστή. Καὶ τελικὰ, τὸ δῶρο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μας «ἀνοίγει» εἰσόδους στὴν Ἐκκλησία, στὸ τραπέζι τοῦ Χριστοῦ, στὴ Βασιλεία Του. Βαπτίζομαστε γιὰ νὰ λάβουμε τὸ Ἅγιο Πνεῦμα· παίρνομε τὸ Ἅγιο Πνεῦμα γιὰ νὰ γίνουμε ζωντανὰ μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ γιὰ νὰ αυξάνομε μέσα στὴν Ἐκκλησία, στὴν πληρότητα τῆς ηλικίας τοῦ Χριστοῦ. [...]

[...] ἀν ἡ Ευχαριστία εἶναι ἀληθινὰ τὸ μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὄχι μόνον ἓνα ἀπὸ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, τότε ἀναγκαστικὰ ἡ εἰσόδος στὴν Ἐκκλησία σημαίνει εἰσόδο στὴν Ευχαριστία, τότε ἡ Ευχαριστία εἶναι πράγματι τὸ πλήρωμα τοῦ Βαπτίσματος.

Σμέμαν, Αλ. (1990). *Εξ ὕδατος καὶ πνεύματος*. Μτφρ. Ι. Ροηλίδης. Ἀθήνα: Δόμος, σ. 164, 166.

2. Βάπτισμα καὶ Θεία Ευχαριστία

Γιὰ τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία κανένα Μυστήριο δὲν εἶναι ἀυτόνομο καὶ αὐτοτελές, μάλιστα δε τὰ τρία «μυητικὰ μυστήρια». Εἰδικὰ ὡς πρὸς τὸ Βάπτισμα καὶ τὴ Θ. Ευχαριστία, ἡ σύνδεση τοῦ ἐνὸς με τὸ ἄλλο υπήρξε ἀνέκαθεν ἀδιάσπαστη λειτουργικὰ, καὶ τούτο γιὰ λόγους ὄχι ἀπλὰ τυπικούς, ἀλλὰ βαθύτατα θεολογικούς καὶ δογματικούς».

[...] Σαφῆς [...] εἶναι ἡ μαρτυρία τοῦ *Ὀδοιπορικοῦ τῆς Αἰθερίας* (δ' αἰ.), τὸ ὁποῖο περιγράφει τὴ λειτουργικὴ πράξη τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, καὶ τὸ ὁποῖο μᾶς πληροφορεῖ ὅτι μετὰ τὸ Βάπτισμα ἀκολουθοῦσε ἡ εἰσόδος τῶν νεοφώτιστων τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου ετελείτο ἡ Θ. Λειτουργία μετὰ εσπερινοῦ.

[...] Όπως δεν μπορεί να τελεσθεί Θ. Λειτουργία χωρίς λαϊκούς, έτσι δεν μπορεί να υπάρξει εν ενεργεία λαϊκός χωρίς τη συμμετοχή του στην Ευχαριστιακή σύναξη.

Το Βάπτισμα είναι θάνατος και ανάσταση.

Ο Απ. Παύλος είναι σαφής ως προς αυτό (Ρωμ 6, 3-4). Αλλά αν δεν συμμετάσχει ό βαπτισθείς στη Θ. Ευχαριστία, πώς μπορεί να αναστηθεί στην καινή ζωή; Ένα Βάπτισμα ασύνδετο προς τη Θ. Ευχαριστία είναι ένας θάνατος χωρίς ανάσταση.

Με το Βάπτισμα ο πιστός πεθαίνει ως «τέκνον σώματος», δηλ. τέκνο των βιολογικών νόμων, της φθοράς, και αναγεννάται ως «τέκνον της Βασιλείας». Αλλά η πλήρης εικόνα της Βασιλείας είναι η Ευχαριστία. Χωρίς αυτήν το Βάπτισμα χάνει το εσχατολογικό του νόημα.

Το Βάπτισμα παρέχει την υιοθεσία.

Δηλ. τη δυνατότητα κατά χάριν να καλεί κανείς τον Θεό «Πατέρα», όπως κατά φύσιν τον καλεί ο μονογενής Υιός. Αλλά αυτό μόνο στη Θ. Ευχαριστία μπορεί να συμβεί κυριολεκτικά. Η προσευχή «Πάτερ ημών» ήταν ανέκαθεν ευχαριστιακή προσευχή. [...] Το «τολμᾶν ἐπικαλεῖσθαι τὸν Θεὸν Πατέρα, καὶ λέγειν Πάτερ ἡμῶν» έχει τη φυσική του θέση προ της Θ. Κοινωνίας. Η υιοθεσία που παρέχει το Βάπτισμα, εκφράζεται και πραγματοποιείται μόνο μέσα στην Ευχαριστία.

[...] Είναι το μυστήριο της αγάπης ως κοινωνίας με τον Θεό και με τους άλλους. Αυτό είναι η πεμπουσία της Θ. Ευχαριστίας, το να είναι εικόνα της Βασιλείας, πρόγευση των έσχατων, βίωση της αγάπης ως κοινωνίας με το Θεό και τους άλλους εν τω σώματι του Χριστού. Σε τι ωφελεί, λοιπόν, το Βάπτισμα, όταν ο βαπτισθείς δεν συναχθεί αμέσως επί το αυτό στην ευχαριστιακή σύναξη;

Ζηζιούλας, Ι., Μητροπολίτης Περγάμου (1999). *Άγιον Βάπτισμα και Θεία Λειτουργία*.

3. Το Βάπτισμα, μυστική ταφή και ανάσταση

Το Βάπτισμα υποδηλώνει μια μυστική ταφή και μια ανάσταση με τον Χριστό (Ρωμ 6, 4-5 και Κολ 2,12). Το εξωτερικό σημείο δε αυτής της ταφής και της ανάστασης είναι η βύθιση του βαπτιζομένου στην κολυμβήθρα, που την ακολουθεί η ανάδυσή του από το νερό. [...]

Μέσω του Βαπτίσματος μας δίνεται η άφεση κάθε αμαρτίας, της προπατορικής, αλλά και κάθε άλλης πραγματοποιημένης. «Ενδυόμαστε τον Χριστό», και γινόμαστε μέλη της Εκκλησίας, του Σώματος Του. Οι Ορθόδοξοι, για να θυμούνται τη βάπτισή τους, φορούν σ' όλη τους τη ζωή ένα μικρό Σταυρό, κρεμασμένο από τον λαιμό τους με μια αλυσιδίτσα.

Ware, Κάλλιστος, επίσκοπος Διοκλείας (2001). *Η ορθόδοξη Εκκλησία*. Αθήνα: Ακρίτας, σ. 439-440.

1. Από τη Θ. Λειτουργία:

«Τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος αἰτησάμενοι, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους, καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα».

2. Από την Ακολουθία του Βαπτίσματος:

α. «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδώσασθε»

β. «[...]Γράψον αὐτὸν ἐν βίβλῳ ζωῆς σου καὶ ἔνωσον αὐτὸν τῇ ποιμνῇ τῆς κληρονομίας σου».

3. Γαλ 3, 26-29: «Εἴστε, λοιπόν, ὅλοι παιδιὰ του Θεοῦ, αφοῦ πιστεύετε στον Ἰησοῦ Χριστό. Κι αὐτό, γιατί ὅσοι βαφτιστήκατε στο ὄνομα του Χριστοῦ, ἔχετε ντυθεῖ το Χριστό. Δεν ὑπάρχει πια Ἰουδαῖος και εἰδωλοάτρης, δεν ὑπάρχει δούλος και ἐλεύθερος, δεν ὑπάρχει ἄντρας και γυναίκα· ὅλοι σας εἴστε ἕνας, χάρις στον Ἰησοῦ Χριστό. Κι αφοῦ ἀνήκετε στο Χριστό, εἴστε ἀπόγονοι του Ἀβραάμ και κληρονόμοι της ζωῆς, ὅπως την υποσχέθηκε ο Θεός».

